

WYROK TRYBUNAŁU (trzecia izba)

z dnia 24 listopada 2011 r.

Zbliżanie ustawodawstw – Prawa autorskie i prawa pokrewne – Dyrektywa 2001/29/WE – Artykuł 3 – Pojęcie publicznego udostępniania utworu publiczności obecnej w miejscu, z którego pochodzi udostępnianie – Rozpowszechnianie utworów muzycznych wśród publiczności bez przekazania organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi wynagrodzenia odpowiadającego tym prawom – Zawarcie umów przeniesienia praw majątkowych z autorami utworów – Zakres stosowania dyrektywy 2001/29

W sprawie C-283/10

mającej za przedmiot wiosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Înalta Curte de Casație și Justiție (Rumunia) postanowieniem z dnia 14 maja 2010 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 7 czerwca 2010 r., w postępowaniu

Circul Globus București (Circ & Variete Globus București)

przeciwko

Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România – Asociația pentru Drepturi de Autor (UCMR – ADA),

TRYBUNAŁ (trzecia izba),

w składzie: K. Lenaerts, prezes izby, J. Malenovský (sprawozdawca), R. Silva de Lapuerta, E. Juhász i D. Šváby, sędziowie,

rzecznik generalny: V. Trstenjak,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając procedurę pisemną,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România – Asociația pentru Drepturi de Autor (UCMR – ADA) przez adwokata A. Roată-Paladego,
- w imieniu rządu rumuńskiego przez A. Popescu, działającego w charakterze pełnomocnika, a także przez A. Wellman oraz A. Borobeică, doradczyń,
- w imieniu rządu hiszpańskiego przez N. Díaz Abad, działającą w charakterze pełnomocnika,

- w imieniu Komisji Europejskiej przez J. Samnadda oraz I.V. Rogalskiego, działających w charakterze pełnomocników,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym (Dz.U. L 167, s. 10).
- 2 Wniosek ten przedstawiony został w ramach postępowania między Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România – Asociația pentru Drepturi de Autor (UCMR – ADA) (zwaną dalej „UCMR – ADA”) a Circul Globus București, obecnie Circ & Variete Globus București (zwaną dalej „cyrkiem Globus”), w przedmiocie zarzucanego naruszenia przez ostatnią z wyżej wymienionych zarządzanych przez UCMR – ADA praw własności intelektualnej.

Ramy prawne

Prawo międzynarodowe

- 3 Artykuł 11 Konwencji berneńskiej o ochronie dzieł literackich i artystycznych (akt paryski z dnia 24 lipca 1971 r.) w brzmieniu uwzględniającym zmiany z dnia 28 września 1979 r. (zwanej dalej „konwencją berneńską”) został sformułowany następująco:

„1. Autorzy dzieł dramatycznych, dramatyczno-muzycznych i muzycznych korzystają z wyłącznego prawa udzielania zezwoleń na:

- i) wystawianie i wykonywanie publiczne swych dzieł, łącznie z wystawianiem i wykonywaniem publicznym wszelkimi środkami lub metodami;
- ii) publiczne rozpowszechnianie wszelkimi środkami wystawienia lub wykonania swych dzieł.

2. Te same prawa przyznaje się autorom dzieł dramatycznych lub dramatyczno-muzycznych przez cały okres trwania ich praw do dzieła oryginalnego w odniesieniu do tłumaczenia ich dzieł”.

Prawo Unii

- 4 Zgodnie z motywami 2 i 5 dyrektywy 2001/29:

„(2) Rada Europejska na spotkaniu na Korfu w dniach 24–25 czerwca 1994 r.

podkreśliła konieczność stworzenia ogólnych i elastycznych ram prawnych na poziomie Wspólnoty dla wspierania rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Europie. Zakłada to między innymi istnienie rynku wewnętrznego dla nowych produktów i usług. Zostały już przyjęte lub są w drodze przyjęcia ważne przepisy prawa wspólnotowego zmierzające do zapewnienia takich ram regulacyjnych. Prawo autorskie i prawa pokrewne odgrywają w tym kontekście istotną rolę, ponieważ chronią one i wspierają doskonalenie i sprzedaż nowych produktów i usług, jak również tworzenie i wykorzystanie ich twórczej treści.

[...]

- (5) Rozwój technologiczny zwiększył i zróżnicował wskaźniki kreatywności, produkcji i eksploatacji. O ile ochrona własności intelektualnej nie wymaga żadnej nowej koncepcji, to obecne prawo w zakresie praw autorskich i pokrewnych będzie należało dostosować i uzupełnić, aby należycie uwzględnione były takie realia ekonomiczne, jak pojawienie się nowych form eksploatacji”.

- 5 Motyw 18 dyrektywy 2001/29 brzmi następująco:

„Niniejsza dyrektywa nie narusza ustaleń w państwach członkowskich dotyczących metod administrowania prawami, takimi jak rozszerzone licencje zbiorowe”.

- 6 Zgodnie z motywami 23 i 24 tej dyrektywy:

„(23) Niniejsza dyrektywa powinna bardziej zharmonizować obowiązujące prawo autora do publicznego udostępniania utworu. Prawo to należy rozumieć w szerszym znaczeniu, jako obejmujące każde [publiczne] udostępnianie utworu odbiorcom [publiczności] nieznajdującym się w miejscu, z którego przekazywanie pochodzi [nieobecnej w miejscu, z którego pochodzi udostępnianie]. Prawo to obejmuje każdą publiczną transmisję lub retransmisję utworów, drogą przewodową lub bezprzewodową, w tym nadawanie programów; prawo to nie powinno obejmować żadnych innych działań.

(24) Przez prawo podawania do publicznej wiadomości przedmiotów objętych ochroną określonych w art. 3 ust. 2 należy rozumieć prawo obejmujące wszystkie czynności polegające na udostępnieniu takich przedmiotów odbiorcom nieznajdującym się w miejscu, z którego przedmiot objęty ochroną jest podawany do wiadomości, i nieobjętych jakichkolwiek innych czynności”.

- 7 Artykuł 3 ust. 1 wskazanej dyrektywy stanowi:

„Państwa członkowskie powinny zapewnić autorom wyłączone prawo do zezwalania lub zabrania na jakiekolwiek publiczne udostępnianie ich utworów, drogą przewodową lub bezprzewodową, włączając podawanie do publicznej wiadomości ich utworów w taki sposób, że osoby postronne mają do nich dostęp w wybranym przez siebie miejscu i czasie”.

Prawo krajowe

- 8 Artykuł 15 ust. 1 ustawy nr 8/1996 o prawach autorskich i pokrewnych (legea

nr 8/1996 privind drepturile de autor și drepturile conexe) znowelizowanej przez ustawę nr 285/2004 (zwanej dalej „ustawą o prawie autorskim”) przewiduje:

„Za publiczne udostępnianie utworu uważa się jakiekolwiek jego udostępnianie, dokonane bezpośrednio lub za pomocą wszelkich środków technicznych, w miejscu publicznym lub w jakimkolwiek innym miejscu, gdzie gromadzą się osoby nienależące do kręgu rodziny i znajomych, w tym przedstawienia sceniczne, recytacje lub inne formy publicznego wykonania lub bezpośredniego przedstawienia utworów, wystawy publiczne dzieł sztuk plastycznych, sztuki stosowanej, fotografii i architektury, publiczne projekcje filmów i innych dzieł audiowizualnych, w tym dzieł sztuki cyfrowej, przedstawienia w miejscach publicznych za pośrednictwem nagrań audio lub audiowizualnych, oraz przedstawienia w miejscach publicznych, za pomocą wszelkich środków, utworów transmitowanych. Podobnie za publiczne udostępnianie utworu uważa się jakiekolwiek jego udostępnianie, drogą przewodową lub bezprzewodową, dokonywane w drodze publicznego rozpowszechnienia, w tym przez Internet lub inne sieci informatyczne, w ten sposób, że każdy członek publiczności może mieć dostęp do utworu w wybranym miejscu i czasie”.

9 Zgodnie z artykułem 123 ust. 1 ustawy o prawie autorskim:

„Uprawnieni z tytułu prawa autorskiego i praw pokrewnych mogą wykonywać uprawnienia przyznane im mocą niniejszej ustawy osobiście lub na podstawie pełnomocnictwa, za pośrednictwem organizacji zbiorowego zarządzania, na warunkach przewidzianych niniejszą ustawą”.

10 Artykuł 123a ust. 1 lit. e) i art. 123a ust. 2 ustawy o prawie autorskim stanowią:

„1. Zarządzenie zbiorowe jest obowiązkowe przy korzystaniu z następujących praw:

[...]

e) prawa do publicznego udostępniania utworów muzycznych, z wyjątkiem publicznych projekcji utworów kinematograficznych;

[...]

2. W zakresie kategorii praw, o których mowa w ust. 1, organizacje zbiorowego zarządzania reprezentują również uprawnionych, którzy nie udzielili im pełnomocnictwa.

[...]”.

11 Zgodnie z art. 130 ust. 1 ustawy o prawie autorskim organizacje zbiorowego zarządzania mają obowiązek:

„a) przyznawania zezwoleń niewyłącznych użytkownikom, którzy zwrócą się z wnioskiem o ich udzielenie przed rozpoczęciem jakiegokolwiek korzystania ze zbioru chronionych utworów, w zamian za wynagrodzenie, na podstawie licencji niewyłącznej, w formie pisemnej;

b) opracowania dla ich obszarów działalności metodologii uwzględniających

odpowiednie prawa majątkowe, które winny zostać uzgodnione z użytkownikami w celu uiszczenia opłat za wyżej wskazane prawa, w przypadku utworów, których sposób eksploatacji wyklucza udzielenie indywidualnego zezwolenia przez właściciela prawa;

[...]

- e) pobierać sumy należne od użytkowników i rozdzielać je pomiędzy uprawnionych, zgodnie z postanowieniami statutu;

[...]

- h) wymagać od użytkowników oraz ich pośredników przekazywania informacji oraz dokumentów niezbędnych do obliczenia wynagrodzeń, jakie mają zostać pobrane, a także informacji dotyczących użytkowanych utworów, ze wskazaniem imienia uprawnionego w celu dokonania podziału wynagrodzenia; [...]

12 Artykuł 131a ust. 1 lit. e) i art. 131a ust. 4 tej ustawy stanowią:

„1. Metodologie są ustalane przez organizacje zarządzania zbiorowego i przedstawicieli, o których mowa w art. 131 ust. 2 lit. b), na podstawie następujących podstawowych kryteriów:

[...]

- e) zakres użytkowania, co do którego użytkownik dopełnił obowiązku płatności na podstawie umów zawartych bezpośrednio z uprawnionymi;

[...]

4. W przypadku gdy zarządzanie zbiorowe jest obowiązkowe zgodnie z art. 123a, negocjacje dotyczące metodologii nie uwzględniają kryteriów określonych w art. 123a ust. 1 pkt c) i e), a zbiory utworów należy rozumieć jako szerokie zbiory”.

Postępowanie przed sądem krajowym i pytania prejudycjalne

- 13 UCMR – ADA jest organizacją zajmującą się zbiorowym zarządzaniem prawami autorskimi w zakresie muzyki.
- 14 W okresie od maja 2004 r. do września 2007 r. cyrk Globus, działając jako podmiot organizujący przedstawienia cyrkowe i kabaretowe, udostępniał publiczności utwory muzyczne w celach zarobkowych, nie posiadając udzielonej przez UCMR – ADA licencji „niewyłącznej” i nie wypłacając tej ostatniej wynagrodzenia odpowiadającego majątkowym prawom autorskim.
- 15 UCMR – ADA, uznając, że cyrk Globus naruszył jej prawa, wniosła sprawę do Tribunalul București (sądu pierwszej instancji w Bukareszcie). Na poparcie swojego powództwa podniosła ona, że zgodnie z przepisami ustawy o prawie autorskim wykonywanie prawa do publicznego udostępniania utworów muzycznych podlega

obowiązkowemu zarządzaniu zbiorowemu.

- 16 Cyrk Globus podniósł ze swojej strony w replice, iż zawarł on z kompozytorami utworów muzycznych, które zostały wykorzystane w ramach zorganizowanych przez niego spektaklów, umowy o przeniesienie autorskich praw majątkowych i wypłacił im z tego tytułu odpowiednie wynagrodzenia. Wobec okoliczności, iż uprawnieni z tytułu praw autorskich wybrali, zgodnie z art. 123 ust. 1 ustawy o prawie autorskim, zarządzanie indywidualne, domaganie się wynagrodzeń przez organizację zbiorowego zarządzania było zdaniem cyrku Globus pozbawione podstawy prawnej.
- 17 Czwarta izba cywilna Tribunalul București uwzględniła częściowo wniesione powództwo, nakazując cyrkowi Globus zapłatę sum należnych za publiczne udostępnianie, w celach zarobkowych, w okresie od maja 2004 r. do września 2007 r., utworów muzycznych wraz z odpowiednimi odsetkami za zwłokę. Wniesiona przez cyrk Globus apelacja została oddalona przez Curtea de Apel București (sąd apelacyjny w Bukareszcie).
- 18 Oba sądy krajowe uznały, iż art. 123a ust. 1 lit. e) ustawy o prawie autorskim przewiduje wprost, że wykonywanie prawa do publicznego udostępniania utworów muzycznych podlega obligatoryjnemu zbiorowemu zarządzaniu. Dlatego też pozwany winien był zapłacić skarżącej wynagrodzenie obliczone według metodologii uzgodnionej przez organizację zarządzania zbiorowego, nie biorąc pod uwagę zawartych między powodem a kompozytorami umów dotyczących poszczególnych spektaklów zorganizowanych w latach 2004–2007.
- 19 Wobec powyższego cyrk Globus wniósł do Înalta Curte de Casație și Justiție (sądu kasacyjnego) odwołanie od wyroku Curtea de Apel București, w ramach którego podniósł on między innymi, iż dyrektywa 2001/29 nie została prawidłowo transponowana do krajowego porządku prawnego. Według pozwanego – mimo iż zgodnie z motywami 23 i 24 tej dyrektywy prawo do publicznego udostępniania zostało zdefiniowane jasno, w szerszym znaczeniu, jako obejmujące wszelkie udostępnianie odbiorcom nieobecnym w miejscu, z którego pochodzi udostępnianie – art. 123a ustawy o prawie autorskim pozostał niezmieniony i nadal wymaga obowiązkowego zarządzania zbiorowego w przypadku prawa do publicznego udostępniania utworów muzycznych, bez rozróżnienia na udostępnianie pośrednie i bezpośrednie.
- 20 W zakresie wykonywania prawa do publicznego udostępniania zostało zatem, obok ograniczeń przewidzianych dyrektywą 2001/29, wprowadzone ograniczenie dodatkowe. W efekcie w relacje między twórcami dzieł muzycznych a organizatorami spektakli ingeruje organizacja zbiorowego zarządzania, co dla twórców oznacza konieczność zapłacenia prowizji nałożonej przez organizację zbiorowego zarządzania, a dla użytkowników – konieczność dokonania podwójnej płatności, ponieważ mimo że nabyli oni prawa majątkowe od autorów, są zobowiązani do powtórnej zapłaty za nie za pośrednictwem organizacji zbiorowego zarządzania.
- 21 W obliczu tych twierdzeń UCMR – ADA odpowiedziała, iż nie ma żadnej rozbieżności między prawem krajowym a dyrektywą 2001/29, ponieważ zakresem zastosowania dyrektywy objęte są tylko takie działania, jak publiczne udostępnianie utworów muzycznych, charakterystyczne dla społeczeństwa informacyjnego. Jeżeli chodzi o publiczne udostępnianie o charakterze bezpośrednim, motyw 27 dyrektywy 2001/29

zezwała państwowym członkowskim na stanowienie prawa wedle swojego uznania, a ustawodawca rumuński zdecydował się na system obligatoryjnego zbiorowego zarządzania.

- 22 W swoim postanowieniu sąd krajowy zwrócił uwagę, że nawet jeżeli autor wykonywanych utworów muzycznych nie jest członkiem organizacji zbiorowego zarządzania, użytkownik jest zobowiązany do uzyskania licencji niewyłącznej i wypłaty wynagrodzenia organizacji zbiorowego zarządzania zgodnie z art. 123a ust. 2 ustawy o prawie autorskim, przewidujący, że w przypadku kategorii praw, o których mowa w art. 123a ust. 1, organizacja zbiorowego zarządzania reprezentuje również tych uprawnionych z praw, którzy nie udzielili jej pełnomocnictwa.
- 23 Podobnie ustawa ta nie zawiera żadnego przepisu, który pozwalałby uprawnionym na wyłączenie ich utworów z zakresu zbiorowego zarządzania, co jest np. wyraźnie dopuszczone w art. 3 ust. 2 dyrektywy 93/83/EWG Rady z dnia 27 września 1993 r. w sprawie koordynacji niektórych zasad dotyczących prawa autorskiego oraz praw pokrewnych stosowanych w odniesieniu do przekazu satelitarnego oraz retransmisji drogą kablową (Dz.U. L 248, s. 15) w przypadku prawa do publicznego udostępniania drogą satelitarną.
- 24 Sąd krajowy wnioskuje z powyższego, że takie przepisy wydają się wprowadzać nadmierne ograniczenie swobody umów i są niezgodne z podwójnym celem przyświecającym obowiązkowemu zbiorowemu zarządzaniu prawem do publicznego udostępniania dzieł muzycznych, którym to celem jest zarówno umożliwienie korzystania z utworów, jak i wynagradzanie autorów.
- 25 W tych okolicznościach sąd krajowy stawia w szczególności pytanie, czy tego typu zbiorowe zarządzanie jest zgodne nie tylko z celem ochrony praw autorskich, ale też z celem wyznaczonym dyrektywą 2001/29, dotyczącym utrzymania odpowiedniej równowagi między prawami autorów i użytkowników.
- 26 W tej sytuacji Înalta Curte de Casație și Justiție postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1. Czy wykładni art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29 [...] należy dokonywać w ten sposób, że pojęcie publicznego udostępniania oznacza:

a) wyłącznie udostępnianie publiczności nieobecnej w miejscu, z którego pochodzi udostępnianie, lub

b) również jakiegokolwiek udostępnianie utworu dokonywane bezpośrednio, w miejscu otwartym dla publiczności, za pomocą wszelkich form bezpośredniego wykonywania lub przedstawiania utworu?

2. Czy udzielenie na pierwsze pytanie odpowiedzi a) oznacza, że czynności bezpośredniego publicznego udostępniania utworu, o których mowa w lit. b), nie są objęte zakresem stosowania tej dyrektywy, czy też oznacza, że nie chodzi w tym przypadku o publiczne udostępnianie utworu, lecz o akt publicznego wystawienia lub wykonania utworu w rozumieniu art. 11 ust. 1 lit. i) konwencji berneńskiej [...]?”

3. Czy w przypadku udzielenia na pierwsze pytanie odpowiedzi b) art. 3 ust. 1 dyrektywy [2001/29] pozwala państwom członkowskim na wprowadzenie w drodze ustawy obligatoryjnego zbiorowego zarządzania prawem do publicznego udostępniania utworów muzycznych, niezależnie od sposobu ich udostępniania, również wówczas, gdy możliwe jest indywidualne zarządzanie tym prawem i gdy autorzy tak nim zarządzają – bez możliwości wyłączenia przez autorów ich dzieł ze zbiorowego zarządu?”.

W przedmiocie właściwości Trybunału

- 27 Jak wynika z postanowienia odsyłającego, spór przed sądem krajowym dotyczy okoliczności, które zaszły w okresie od maja 2004 r. do września 2007 r., podczas gdy Rumunia przystąpiła do Unii Europejskiej dopiero w dniu 1 stycznia 2007 r.
- 28 W tym względzie należy przypomnieć, iż Trybunał jest właściwy do dokonywania wykładni prawa Unii jedynie w zakresie, w jakim dotyczy to jego stosowania w nowym państwie członkowskim od momentu przystąpienia tego państwa do Unii Europejskiej (zob. podobnie wyroki: z dnia 10 stycznia 2006 r. w sprawie C-302/04 Ynos, Zb.Orz. s. I-371, pkt 36; z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie C-64/06 Telefónica O2 Czech Republic, Zb.Orz. s. I-4887, pkt 23).
- 29 Ponieważ okoliczności faktyczne sprawy przed sądem krajowym miały miejsce częściowo po przystąpieniu Rumunii do Unii Europejskiej, Trybunał jest właściwy, by udzielić odpowiedzi na zadane pytania (zob. podobnie wyrok z dnia 15 kwietnia 2010 r. w sprawie C-96/08 CIBA, Zb.Orz. s. I-2911, pkt 15).

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytań pierwszego i drugiego

- 30 Zadając pytanie pierwsze i drugie, które należy rozważyć łącznie, sąd krajowy dąży zasadniczo do ustalenia, czy wykładni dyrektywy 2001/29, w szczególności jej art. 3 ust. 1, należy dokonywać w ten sposób, że obejmuje ona jedynie udostępnianie utworu publiczności nieobecnej w miejscu, z którego pochodzi udostępnianie, czy też wszelkie udostępnianie utworu dokonywane bezpośrednio, w miejscu otwartym dla publiczności, za pomocą wszelkich form bezpośredniego wykonywania lub przedstawienia utworu.
- 31 Należy zauważyć, że ani artykuł 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29, ani żaden inny jej przepis nie definiują pojęcia udostępniania publicznego.
- 32 W takiej sytuacji interpretacja pojęcia z prawa Unii wymaga wzięcia pod uwagę nie tylko brzmienia odpowiedniego przepisu, w którym pojęcie to figuruje, lecz również kontekstu, w który się ono wpisuje, oraz celów regulacji, której stanowi ono część.
- 33 Odnosząc się najpierw do kontekstu, należy podnieść, że motyw 23 zdanie drugie dyrektywy 2001/29 stanowi, iż prawo publicznego udostępniania „należy rozumieć w szerszym znaczeniu, jako obejmujące każde [publiczne] udostępnianie utworu odbiorcom [publiczności] nieznajdującym się w miejscu, z którego przekazywanie

pochodzi [nieobecnej w miejscu, z którego pochodzi udostępnianie]”.

- 34 W tym względzie w wyroku z dnia 4 października 2011 r. w sprawach połączonych C-403/08 i C-429/08 Football Association Premier League i in. (dotychczas nieopublikowanym w Zbiorze) Trybunał wyjaśnił zakres wskazanego motywu, w szczególności jego zdania drugiego.
- 35 Trybunał przypomniawszy zatem, odnosząc się do genezy dyrektywy 2001/29, a w szczególności do wspólnego stanowiska (WE) nr 48/2000 przyjętego przez Radę w dniu 28 września 2000 r. w celu uchwalenia dyrektywy 2001/29 (Dz.U. C 344, s. 1), że motyw 23 tej dyrektywy był następstwem propozycji Parlamentu Europejskiego, który pragnął w nim sprecyzować, iż publiczne udostępnianie w rozumieniu rzeczzonej dyrektywy nie obejmuje „bezpośredniego wystawiania i wykonywania”, które to pojęcie odsyła do pojęcia „wystawiania i wykonywania publicznego” przewidzianego w art. 11 akapit pierwszy konwencji berneńskiej, obejmującego wykonywanie utworów przed publicznością znajdującą się w fizycznym i bezpośrednim kontakcie z aktorem lub wykonawcą tych utworów (zob. ww. wyrok w sprawach połączonych Football Association Premier League i in., pkt 201).
- 36 Zatem w celu wyłączenia bezpośredniego wystawiania i wykonywania publicznego z zakresu pojęcia publicznego udostępniania w ramach dyrektywy 2001/29 we wspomnianym motywie 23 uściślono, iż publiczne udostępnianie obejmuje każde publiczne udostępnianie utworu publiczności nieobecnej w miejscu, z którego pochodzi udostępnianie (zob. ww. wyrok w sprawie Football Association Premier League i in., pkt 202).
- 37 Tymczasem w sytuacji rozpatrywanej przed sądem krajowym, w której, jak wynika z postanowienia odsyłającego, utwory muzyczne publicznie udostępniane w ramach przedstawień cyrkowych i kabaretowych są wykonywane bezpośrednio, występuje taki element fizycznego i bezpośredniego kontaktu, tak że publiczność jest, w przeciwieństwie do wymagań stawianych przez motyw 23 zdanie drugie dyrektywy 2001/29, obecna w miejscu, z którego pochodzi udostępnianie.
- 38 Co się tyczy następnie celu, jakiemu ma służyć dyrektywa 2001/29, należy podnieść, iż z jej motywów 2 i 5 wynika, że zadaniem tej dyrektywy jest stworzenie ogólnych i elastycznych ram na poziomie Unii, wspomagających rozwój społeczeństwa informacyjnego oraz dostosowanie, a także uzupełnienie aktualnych reguł w zakresie prawa autorskiego i praw pokrewnych, w celu uwzględnienia rozwoju technologicznego, który doprowadził do powstania nowych form eksploatacji chronionych dzieł.
- 39 Wynika z tego, że będąca celem dyrektywy 2001/29 harmonizacja, do której odnosi się motyw 23 zdanie pierwsze, nie ma dotyczyć „tradycyjnych” form udostępniania publicznego, takich jak przedstawienia lub wykonania bezpośrednio utworu.
- 40 Potwierdzają to również zdania trzecie i czwarte motywu 23 dyrektywy 2001/29/WE, zgodnie z którymi prawo do publicznego udostępniania obejmuje każdą publiczną transmisję lub retransmisję utworów, drogą przewodową lub bezprzewodową, w tym nadawanie programów, i nie obejmuje żadnych innych działań. W rezultacie prawo to nie obejmuje działań, które nie oznaczają „transmisji” lub „retransmisji” utworu, takich

jak przedstawienie lub wykonanie bezpośrednie utworu.

- 41 Biorąc pod uwagę powyższe rozważania, na pytania pierwsze i drugie należy odpowiedzieć, iż wykładni dyrektywy 2001/29, a w szczególności jej art. 3 ust. 1, należy dokonywać w ten sposób, że dotyczy ona jedynie udostępniania publiczności nieobecnej w miejscu, z którego pochodzi udostępnianie, z wyłączeniem jakiegokolwiek udostępniania dokonywanego bezpośrednio, w miejscu otwartym dla publiczności, za pomocą wszelkich publicznych form bezpośredniego wykonywania lub przedstawiania utworu.

W przedmiocie pytania trzeciego

- 42 Zważywszy na odpowiedź udzieloną na pytania pierwsze i drugie, nie zachodzi potrzeba udzielenia odpowiedzi na pytanie trzecie.

W przedmiocie kosztów

- 43 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem; do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (trzecia izba) orzeka, co następuje:

Wykładni dyrektywy 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym, a w szczególności jej art. 3 ust. 1, należy dokonywać w ten sposób, że dotyczy ona jedynie udostępniania publiczności nieobecnej w miejscu, z którego pochodzi udostępnianie, z wyłączeniem jakiegokolwiek udostępniania dokonywanego bezpośrednio, w miejscu otwartym dla publiczności, za pomocą wszelkich publicznych form bezpośredniego wykonywania lub przedstawiania utworu.

Podpisy